

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto ”Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus rehun markkinoille saattamisesta ja käytöstä”

KOM(2008) 124 lopullinen — 2008/0050 COD

(2009/C 77/21)

Neuvosto päätti 18. maaliskuuta 2008 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 37 artiklan ja 152 artiklan 4 kohdan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheesta

Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus rehun markkinoille saattamisesta ja käytöstä.

Asian valmistelusta vastannut ”maatalous, maaseudun kehittäminen, ympäristö” -erityisjaosto antoi lausuntonsa 2. syyskuuta 2008. Esittelijä oli Frank **Allen**.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 17.–18. syyskuuta 2008 pitämässään 447. täysistunnossa (syyskuun 17 päivän kokouksessa) yksimielisesti seuraavan lausunnon.

1. Päätelmät ja suositukset

1.1 ETSK pitää komission ehdottamaa asetusta tervetulleena.

1.2 Komitea kannattaa ehdotuksen 4 artiklan 1 kohtaa ja 5 artiklan 1 kohtaa, joiden mukaan rehuhygieniasäätöasetuksen asianomaisia kohtia sovelletaan myös lemmikkieläinten ruokaan sekä elintarviketuotantoeläinten rehuun.

1.3 On tärkeää, että valvontaviranomaisten saataville asetetaan kaikki markkinoille saatetun rehun koostumusta tai väitetyjä ominaisuuksia koskevat tiedot, jotta pakkausmerkintöjen sisältämien tietojen oikeellisuus voidaan tarkastaa.

1.4 Rehualan toimijoiden, jotka käyttävät EU:n ulkopuolelta tuotuja rehuja tai rehuaineita, on rehua ensimmäistä kertaa EU:n markkinoille tuodessaan varmistettava, että kyseiset tuontituotteet vastaavat EU:sta peräisin oleville aineille asetettuja standardeja. Valvontaviranomaisten on pystyttävä tarkistamaan asia.

1.5 Valmistajien on sitouduttava siihen, että lemmikkieläinten ruoan pakkausmerkinnöissä ilmoitettuun ilmaiseen puhelinpalveluun vastaavalla työntekijällä on asianmukainen pätevyys vastata asiakkaiden kysymyksiin ja että kysymyksiin vastataan nopeasti.

1.6 Asetuksen 17 artiklan 1 kohdan a ja b alakohtia tulee soveltaa kaikissa tapauksissa. Tämä tarkoittaa, että rehuseoksen pakkausmerkinnöissä on aina ilmoitettava eläinlajit, joille rehu on tarkoitettu, sekä asianmukaiset ruokintaohjeet.

2. Taustaa

2.1 Tällä hetkellä rehuaineiden ja rehuseosten liikkuvuutta säädellään viidellä neuvoston direktiivillä ja noin 50:llä muuttavalla tai toimeenpanevalle säädöksellä. Lainsäädäntö on erittäin

hajallaan, ja siinä on paljon ristiinviittauksia, mikä vaikeuttaa sen ymmärtämistä ja yhtäläistä toimeenpanoa eri jäsenvaltioissa. Direktiiviä on sovellettu esimerkiksi eri tavoin kahdessa jäsenvaltiossa rehuseosten sallittujen D3-vitamiinipitoisuuksien suhteen.

2.2 EU:n piirissä käytävä rehuseoskauppa vastaa ainoastaan 2,6 prosenttia tuotannosta, mikä herättää epäilyksen mahdollisista kauppaesteistä ja epäjohtonmukaisuudesta voimassa olevien direktiivien täytäntöönpanossa.

2.3 On todettava, että 25 jäsenvaltion EU:ssa vuonna 2005 viisi miljoonaa maataloustuottajaa tuotti maitoa, sianlihaa, siipikarjaa ja naudanlihaa yhteensä 129 miljardin euron arvosta. Rehuseoksia ostettiin 37 miljardin euron edestä. EU:n rehuteollisuus (lemmikkieläinten ruokaa lukuun ottamatta) työllistää suoraan 100 000 ihmistä noin 4 000:ssa tuotantolaitoksessa.

2.4 Määrällisesti tarkasteltuna noin 48 prosenttia rehusta on maataloilla tuotettua korsirehua, kuten ruohoa, säilörehua, heinää, maissia jne. Rehusta 32 prosenttia on ostettua rehuseosta.

2.5 Noin 62 miljoonassa EU:n taloudessa on lemmikkieläimiä. EU:n lemmikkieläinruokamarkkinat arvioidaan vuosittain noin 9 miljardin euron suuruisiksi, ja ne työllistävät suoraan 21 000 ihmistä.

2.6 Pakkausmerkinnöillä helpotetaan lainsäädännön täytäntöönpanoa, tuotteen jäljitettävyyttä ja valvontaa, ja niillä välitetään tietoa käyttäjille.

2.7 On oltu huolissaan siitä, että lemmikkieläinten ruoan pakkausmerkintöjä koskeva nykyinen lainsäädäntö saattaa johtaa asiakkaita harhaan kyseisen ruoan sisältämien aineiden laadun ja luonteen suhteen.

3. Eläinten rehun määritelmät

3.1 Eläinten rehut jakautuvat neljään ryhmään:

- a) suoraan syötettävät rehuaineet, kuten ruoho ja jyvät, tai rehuseokseen sisällytettävät rehuaineet
- b) rehun lisäaineet, jotka ovat mikro-organismien ja valmisteiden kaltaisia aineita (muuta kuin rehuaineita tai esiseoksia), jotka lisätään tarkoituksella rehuun tiettyjen vaikutusten saavuttamiseksi
- c) rehuseokset, jotka ovat rehuaineiden seoksia, jotka on tarkoitettu eläinten ruokintaan täysrehuna tai täydennysrehuna ja riippumatta siitä, sisältävätkö ne lisäaineita
- d) lääkerehut, jotka ovat rehuja, jotka sisältävät ilman lisäjalostusta syötettäväksi tarkoitettuja eläinlääkinnällisiä tuotteita.

3.2 Rehuaineet ja rehuseokset ovat selkeästi eniten käytettyjä rehutyyppisiä.

4. Komission ehdotus

4.1 Ehdotus on osa yksinkertaistamiseen tähtäävää komission jatkuvaa ohjelmaa. Se on säädöskäytännön parantamista koskevan komission politiikan ja Lissabonin strategian mukainen.

4.2 Tällä hetkellä rehun ja lemmikkieläinten ruoan kaupan pitämistä koskevista edellytyksistä on säädetty useissa direktiiveissä rehutyyppien mukaan. On olemassa rehuseoksia koskeva direktiivi 79/373/ETY, ja neuvoston direktiivissä 93/74/ETY säädetään erityisravinnoksi tarkoitettujen rehuaineiden (erityisruokavalioon kuuluva rehu) liikkuvuuteen sovellettavista periaatteista. Direktiivi 96/25/EY sisältää rehuaineiden liikkuvuutta ja käyttöä koskevat yleiset säännöt, ja direktiivissä 82/471/ETY säädetään rehuaineiden luokkaan kuuluvien, eläinten ruokinnassa käytettävien tuotteiden (bioproteiinien) kaupan pitämisen ehdoista. Ehdotetussa asetuksessa edellä mainittuja säännöksiä selkeytetään ja yksinkertaistetaan, ne saatetaan ajan tasalle ja niitä uudistetaan.

4.3 Lisäksi on mainittava TSE-asetus (999/2001), jossa kielletään liha-luu jauhon syöttäminen elintarviketuotantoeläimille, eläimistä saatavia sivutuotteita koskeva asetus (1774/2002), jossa määritellään ehdot näiden tuotteiden syöttämiselle eläimille, muuntogeenisistä elintarvikkeista ja rehuista annettu asetus (1829/2003), jossa määritellään säännöt muuntogeenisen rehun käytölle, sekä rehuhygieniasetus (183/2005), joka keskittyy turvallisuuden takaamiseen rehun tuotantoprosessin aikana. Kyseisiä asetuksia, jotka on laadittu elintarviketurvallisuutta koskevan uuden yhdenmisen lähestymistavan ("maatilalta ruokapöytään" -periaate) käyttöön oton jälkeen, ei muuteta.

4.4 Ehdotetun uuden asetuksen yleisenä tavoitteena on rehuaineiden ja rehuseosten liikkuvuutta ja pakkausmerkintöjä koskevien direktiivien kokoaminen yhteen, tarkistaminen ja nykyaikaistaminen.

4.5 Toissijaisuusperiaatetta sovelletaan, koska asia, jota ehdotus koskee, ei kuulu yhteisön yksinomaiseen toimivaltaan. Ehdotus on suhteellisuusperiaatteen mukainen, koska sillä yhdenmukaistetaan eläinrehujen kaupan pitämistä ja käyttöä koskevaa sääntelykehystä.

4.6 Ehdotuksella poistetaan pakkausmerkintöjä koskevia tarpeettomia ja tehottomia velvoitteita. Ehdotuksessa esitetään, että pakkausmerkintöjen sisältöä koskevat samat vaatimukset kuin elintarvikkeiden kohdalla. Uuden säännön mukaan ei enää vaadittaisi kaikkien raaka-aineiden prosenttiosuuden ilmoittamista, vaan ainoastaan niiden ilmoittamista tarkassa painojärjestyksessä. Tällä hetkellä kaikki elintarviketuotantoeläimille tarkoitettuun rehuseokseen lisättyjen rehuaineiden painoprosentit on ilmoitettava etiketissä, mutta vain +/- 15 prosentin tarkkuudella. Maataloustuottaja ei saa tietoa lisätyn määrän todellisesta prosenttiosuudesta. Ehdotetussa asetuksessa säädetään, että jos valmistaja ilmoittaa vapaaehtoisesti prosenttimääriä, näiden on oltava täsmällisiä. Lisäksi on ilmoitettava rehuseosten etiketissä korostettujen raaka-aineiden täsmällinen prosenttimäärä. Maataloustuottaja voi myös pyytää rehun koostumuksesta muita kuin raaka-aineista alenevassa painojärjestyksessä esitettyjä tietoja. Valmistaja voi torjua pyynnön ainoastaan siinä tapauksessa, että sen noudattamisella paljastettaisiin liikesalaisuuksia.

4.7 Rehuseosta ensimmäistä kertaa EU:n markkinoille tuovan rehualan toimijan nimi on ilmoitettava selkeästi etiketissä.

4.8 Vapaaehtoisesti etiketissä ilmoitettujen tietojen on oltava täsmällisiä ja loppukäyttäjän ymmärrettävissä.

4.9 Komissio veloitetaan ylläpitämään ja päivittämään lueteloa niistä aineista, joiden markkinoille saattaminen on kielletty. Lisäksi komissio voi antaa ohjeita, joilla selvennetään rehuaineiden, rehun lisäaineiden ja eläinlääkkeiden välistä eroa.

4.10 Vaatimusten ennakkoluvista markkinoille saattamista varten on oltava riskiin nähden oikeasuhteisia, jotta voidaan varmistaa, että uusien rehuaineiden käyttötarkoitukset määritellään asianmukaisesti. Asetuksen 178/2002 mukainen elintarviketurvallisuutta koskeva uusi yhdenmety lähestymistapa ("maatilalta ruokapöytään" -periaate) mahdollistaa byrokratian turvallisen vähentämisen alalla. Ei ole perusteltua, että kaikkiin bioproteiineihin ja uusiin rehuaineisiin olisi sovellettava ennakkolupamenettelyä.

4.11 Rehuannoksiin lisätään yhä enemmän rinnakkaistuotteita, koska perusviljasta kilpailevat entistä kovemmin elintarvike-, rehu- ja polttoaineteollisuus. Näiden tuotteiden optimaalista käyttöä vaikeuttaa osaltaan selkeiden tuotetietojen puuttuminen.

4.12 Ehdotetaan, että kaikki sidosryhmät (ja käyttäjät) otettaisiin mukaan sellaisen rehuaineiden luettelon laatimiseen, joka olisi kattavampi ja vastaisi paremmin markkinoiden kehitystä kuin direktiivin nykyinen avoin luettelo. Lisäksi sidosryhmiä kannustettaisiin vapaaehtoisia merkintöjä koskevissa puiteissa laatimaan hyvää merkitsemiskäytäntöä koskevat yhteisön ohjeet — toiset lemmikkieläinten ruokaa ja toiset elintarviketuotantoeläinten rehua varten. Komissio toimii neuvonantajana yhteisön vapaaehtoisen luettelon ja ohjeiden valmisteluissa, ja kyseiset asiakirjat vaativat komission lopullisen hyväksynnän (yhteissäätely).

4.13 Rehun lisäaineiden merkitseminen olisi pakollista yleensä vain arkaluonteisten lisäaineiden osalta. Muut lisäaineet voitaisiin ilmoittaa pakkausmerkinnöissä vapaaehtoisesti ja sidosryhmien laatimien ja perusasetuksessa hyväksyttävien hyvän käytännön ohjeiden mukaisesti.

4.14 Lemmikkieläinten ruokaa koskeva tavoite on tehdä pakkausmerkinnöistä tarkoituksenmukaisempia ja helppolukuisempia, jotta ne eivät johtaisi ostajia harhaan. Mahdolliset ravitsemukselliset väittämät on pystyttävä näyttämään tieteellisesti toteen. Ehdotetun asetuksen 19 artiklan mukaan lemmikkieläinten ruoan etiketissä on ilmoitettava maksuton puhelinnumero, josta asiakas saa tietoa rehun lisäaineista ja rehuaineista, joista on käytetty ryhmän nimeä.

4.15 Erytysravinnoksi tarkoitettua rehua saa pitää kaupan kyseisessä tarkoituksessa ainoastaan, jos sen väitetyt olennaiset ravitsemukselliset ominaisuudet vastaavat sen erityistä ravitsemuksellista tarkoitusta ja sen hyväksytyä käyttötarkoitusta, joka sisältyy 10 artiklan mukaisesti laadittuun luetteloon. Ehdotetun asetuksen 13 artiklan 3 kohdan mukaan rehun pakkausmerkinnöissä ja esillepanossa ei saa väittää, että se ehkäisee, hoitaa tai parantaa tietyn sairauden.

4.16 Rehun pakkausmerkinnät ja esillepano eivät saa johtaa käyttäjiä harhaan. Pakolliset merkintätiedot kokonaisuudessaan on esitettävä pakkauksessa helposti havaittavassa paikassa.

4.17 Rehua ensimmäistä kertaa EU:n markkinoille tuova rehualan toimija vastaa merkintätiedoista ja varmistaa niiden esittämisen ja sisällön paikkansapitävyyden.

5. Yleistä

5.1 Elintarvike- ja rehurullisuus on parantunut merkittävästi uuden yleisen rehulainsäädännön, rehuhygieniasetuksen

sekä niitä koskevien täytäntöönpanotoimenpiteiden ansiosta. Parannettu jäljitettävyyjärjestelmä ja HACCP-periaatteen (*Hazard Analysis and Critical Control Points*, vaarojen analysointi ja kriittiset valvontapistet) soveltaminen rehuyrityksissä takaa paremman yleisen rehurullisuuden.

5.2 On oleellista, että mikään ehdotetuista muutoksista ei vaaranna elintarviketuotantoeläimiin sovellettavia tarpeellisia turvallisuusstandardeja.

5.3 Rehualan toimijoiden on toimitettava toimivaltaisille viranomaisille kaikki tiedot, joita vaaditaan sääntöjen asianmukaisen noudattamisen varmistamiseksi.

5.4 Hallintotaakan vähentäminen on yleensä hyvin tervetullutta, koska monilla aloilla esiintyy ylisääntelyä byrokraattisten vaatimusten osalta.

5.5 Missään tapauksessa ei voida koskaan sallia lihaluujauhon syöttämistä märehitijöihin kuuluville elintarviketuotantoeläimille. Nykyisin voimassa olevassa TSE-asetuksessa (999/2001) kielletään liha-luujauhon syöttäminen märehitijöille. Liha-luujauhoa voidaan käyttää lemmikkieläinten ruoassa. Ehdotetussa asetuksessa ei esitetä muutosta liha-luujauhon käyttöön, sillä kysymys ei kuulu sen soveltamisalaa. Aihetta tulee tarkastella muita kuin ihmisravinnoksi tarkoitettuja eläimistä saatavia sivutuotteita koskevista terveysnäkökohdista annettavaksi ehdotetun asetuksen käsittelyn yhteydessä.

5.6 Rehuseostuotanto tapahtuu usein lähellä eläintuotantolaitoksia. Näin ollen tuotantolaitokset sijaitsevat usein maaseutualueilla, joilla on vähän vaihtoehtoisia työllistymismahdollisuuksia. Eläinrehun kuljetuksen kannalta on myös kätevää käyttää paikallista jakelujärjestelmää, jonka avulla voidaan välttää jakeluautojen pitkät matkat ja näin vähentää kasvihuonekaasupäästöjä.

5.7 Komissio korostaa, että EU:n sisäinen rehuseoskauppa on pienimuotoista, ja katsoo, että ehdotettu uusi asetus parantaisi kilpailua EU:n sisäistä rehuseoskauppaa kannustamalla.

6. Erityistä

6.1 ETSK kannattaa lähtökohtaisesti komission ehdotusta eläinrehualan hallinnoinnin yksinkertaistamiseksi, selkeyttämiseksi ja parantamiseksi.

6.2 Ehdotetulla uudella asetuksella lisätään rehualan toimijoiden vapautta ja vastuuta. Ehdotuksen 12 artiklan 1 kohdassa säädetään, että rehun valmistaja vastaa merkintätiedoista ja varmistaa niiden esittämisen ja sisällön paikkansapitävyyden. Valmistajan on myös täytettävä puheena olevassa asetuksessa sekä muissa asianomaisissa asetuksissa (kuten 183/2005,

178/2002 ja 1831/2003) säädetyt velvoitteet. Asetuksessa 88/2004 määritellään yleiset säännöt virallisten tarkistusten toteuttamiselle sääntöjen noudattamisen varmistamiseksi, ja komission elintarvike- ja eläinlääkintätoimiston on varmistettava niiden johdonmukainen soveltaminen. Rehualan toimijat, jotka käyttävät EU:n ulkopuolelta tuotuja aineita, on rehua ensimmäistä kertaa EU:n markkinoille tuodessaan tarkistettava asianmukaisesti sen varmistamiseksi, että kyseiset tuontituotteet vastaavat EU:sta peräisin oleville aineille asetettuja standardeja.

6.3 Yritystoiminnan sääntelyä koskevan entistä suuremman vastuun siirtämisestä rehun valmistajille seuraa, että mikäli myrkyllisten aineiden saastuttamasta rehusta tai eläintuotantoa tai ympäristöä vahingoittavasta rehusta syntyy vakava ongelma erityisesti uusien rehuaineiden alalla, elintarviketuotanto-eläinalalle voi aiheutua huomattavia haittoja ennen asianmukaisiin vastatoimiin ryhtymistä. Mikäli valmistajalla ei ole riittäviä taloudellisia voimavaroja ongelman ratkaisemiseksi, seurauksena voivat olla entistä vakavammat ongelmat.

6.4 Eläinrehua ostava asiakas, eli maataloustuottaja, tarvitsee asianmukaista suojaa mahdollisen katastrofin seurauksena olevien rahallisten, sosiaalisten ja taloudellisten menetysten vuoksi. Näin ollen on paikallaan, että asiaa käsitellään omassa säädöksessään ja sen kertomuksen valossa, jonka komissio on antanut Euroopan parlamentille ja neuvostolle rehu- ja elintarvikualan vastuuta koskevista olemassa olevista kansallisista ja yhteisön tason oikeussäännöksistä, järjestelmistä ja käytännöistä

sekä toteuttamiskelpoisista rehualan yhteisön tason taloudellisista vakuusjärjestelmistä ⁽¹⁾.

6.5 Alalla on noudatettava ennaltavarautumisen periaatetta, sillä menneisyydessä on tehty hyvin vakavia virheitä.

6.6 On epätodennäköistä, että elintarviketuotantoeläimille tarkoitettujen rehuseosten EU:n sisäinen kauppa kasvaa merkittävästi, sillä asiakkaat asioivat mieluiten paikallisten rehualan toimijoiden kanssa. Tilanne saattaisi muuttua, jos monikansalliset yhtiöt ottaisivat hallintaansa suuren osan eläinrehualasta.

6.7 On olemassa riski, että monikansalliset yhtiöt pyrkivät ottamaan hallintaansa suuria osia eläinrehualasta ja näin vähentämään kilpailua. Jos näin tapahtuisi, siitä saattaisi seurata rehunvalmistajien määrän merkittävä väheneminen ja EU:n sisäisen kaupan kasvu. Se ei kuitenkaan merkitse markkinoiden kilpailun lisääntymistä.

6.8 Lemmikkieläinten ruoan osalta lemmikkieläinten omistajat kaipaavat ennemminkin neuvoja siitä, mikä on paras ja laadukkein ruoka heidän eläimilleen, kuin luetteloa ruoan sisältämistä aineista. On myös tärkeää ilmoittaa erilaisille lemmikkieläimille annettavan ruoan määrä ja tieto siitä, onko kyseessä täydennysruoka vai täysruoka.

6.9 Valkuaisaineen kysynnän maailmanlaajuinen kasvu lisää tarvetta investoida merkittävästi eläinrehualan tutkimukseen ja kehitykseen.

Bryssel 17. syyskuuta 2008

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Dimitris DIMITRIADIS

⁽¹⁾ EUVL C 246, 20.10.2007, s. 12.